

UREDBA O ZAŠTITI SPOMENIKA PRIRODE „STOPIĆA PEĆINA”

(„Sl. glasnik RS”, br. 75/2005)

Član 1

Stopića pećina, ponor Trnavskog potoka i pećina Pećinica, zajedno sa okolnim prostorom, stavljaju se pod zaštitu kao spomenik prirode pod imenom „Stopića pećina” i utvrđuju za zaštićeno prirodno dobro od izuzetnog značaja, odnosno I kategorije (u daljem tekstu: Spomenik prirode „Stopića pećina”).

Član 2

Spomenik prirode „Stopića pećina” stavlja se pod zaštitu radi očuvanja morfo-hidroloških obeležja speleoloških objekata, a prvenstveno bigrenih kada jedinstvenih po veličini i izgledu, očuvanja retke i endemične faune pećinskih insekata, očuvanja i unapređenja činilaca prirodnog kompleksa, životne sredine i lepote predela i uređenja zaštićenog područja, a u interesu nauke, obrazovanja, kulture, rekreacije i turizma.

Član 3

Spomenik prirode „Stopića pećina” nalazi se na teritoriji opštine Čajetina i obuhvata deo katastarske opštine Trnava na katastarskim parcelama br. 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 156, 157, 158, 159, 160, 188, 189, 190, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210/1, 210/2, 210/3, 211, 212, 213, 214, 215, 224, 651, 654, 655, 656, 657/1, 657/2, 658, 659, 660, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942/1, 942/2, 943, 944, 945, 946, 947, 949, 2240/deo, 2242, 2242/1/deo, 2242/2, 2242/3, 2242/4, 2248/deo i 2251, površine 47,32,07 hektara i deo katastarske opštine Rožanstvo, katastarske parcele br. 2831, 2832, 2833, 2834, 2835, 2859, 2860, 2861, 2954/1, 2954/2, 2954/3, 2954/4, 2954/5, 2954/6, 2962, 2963, 2964/1, 2964/2, 2964/3, 2964/4, 2880/deo, 2996, 2997, 3064/deo i 3065, površine 18,50,45 hektara.

Ukupna površina zaštićenog područja Spomenika prirode „Stopića pećina” je 65,82,52 hektara, od čega je 60,95,96 u privatnoj svojini, a 4,86,56 hektara u državnoj i društvenoj svojini.

Grafički prikaz zaštićenog područja Spomenika prirode „Stopića pećina” na kopiji katastarskog plana odštampan je uz ovu uredbu i čini njen sastavni deo.

Član 4

Na području Spomenika prirode „Stopića pećina” utvrđuje se režim zaštite II stepena kojim se:

1. Zabranjuju:

- 1) ulazak u speleološke objekte bez pratnje ili najave ovlaštenom licu i radovi u tim objektima bez potrebnih odobrenja;
- 2) oštećivanje bigrenih kada, kristalnih ukrasa i drugih elemenata pećinske morfologije i hidrografije;
- 3) izgradnja stambenih, ekonomskih, pomoćnih i drugih objekata namenjenih poljoprivrednoj proizvodnji, osim u okviru građevinskih parcela postojećih domaćinstava, kao i izgradnja vikend, industrijskih i rudarskih objekata;
- 4) otvaranje novih majdana kamena i eksploatacija drugih mineralnih sirovina na području izvan postojećih eksploatacionih polja;
- 5) odlaganje komunalnog, industrijskog i građevinskog otpada, osim komunalnih i poljoprivrednih otpadaka poreklom sa zaštićenog područja, koji mogu da se odlažu na mestima koja su za to određena i na propisani način;
- 6) radnje koje mogu izazvati zagađenje voda, vazduha, zemljišta, stvarati prekomernu buku i nepovoljno uticati na estetska obeležja zaštićenog područja i speleoloških objekata;
- 7) preoravanje pašnjaka i prirodnih livada;
- 8) čista i prekomerna seča i krčenje šume, osim ograničenog i kontrolisanog uklanjanja šumske i žbunaste vegetacije za potrebe prezentacije speleoloških objekata i uređenja prostora za rekreativne namene;
- 9) lov i ribolov.

2. Obezbeđuju:

- 1) istraživanja morfo-hidroloških, klimatskih, bioloških, paleontoloških, arheoloških i drugih obeležja speleoloških objekata i zaštićenog područja;
- 2) radovi i aktivnosti na tehničkoj zaštiti i prikazivanju vrednosti speleoloških objekata u naučne, obrazovne, rekreativne, turističke i opštekulturne svrhe;
- 3) izgradnja objekata i radovi na uređenju prostora u cilju prihvata i usluživanja posetilaca i unapređenja estetike ambijenta;
- 4) radovi na unapređenju stanja šumskog pokrivača i zaštiti zemljišta od vodne erozije;
- 5) radovi na očuvanju i obnavljanju objekata narodnog graditeljstva, tradicionalnih zanimanja, običaja i folklora lokalnog stanovništva i predmeta, alata i drugih rukotvorina narodne radinosti;
- 6) radovi na prikladnom uređenju prostora seoskih domaćinstava, odnosno objekata, dvorišta i okućnica;

- 7) razvoj zemljoradnje, stočarstva, vočarstva i pčelarstva uz kontrolisanu i što manju upotrebu hemijskih sredstava, očuvanje i obnavljanje starih sorti i rasa biljnih kultura i domaćih životinja;
- 8) gajenje i kontrolisano sakupljanje lekovitog bilja, gljiva i drugih šumskih plodova.

Član 5

Staranje o Spomeniku prirode „Stopića pećina” poverava se Turističkoj organizaciji „Zlatibor” sa sedištem na Zlatiboru (u daljem tekstu: staralac).

U obavljanju poslova staranja, staralac:

- 1) čuva zaštićeno prirodno dobro i sprovodi utvrđene zaštitne režime, odnosno propisane zabrane i pravila unutrašnjeg reda;
- 2) upravlja speleološkim objektima kao javnim dobrom;
- 3) obeležava zaštićeno prirodno dobro;
- 4) donosi program upravljanja, akt o unutrašnjem redu i čuvarskoj službi, godišnji program upravljanja i izveštaj o njegovom izvršavanju;
- 5) inicira donošenje odgovarajućih urbanističkih planova i drugih dokumenata kojima se uređuje izgradnja objekata i organizacija prostora;
- 6) organizuje sprovođenje programa upravljanja, a posebno podstiče i prati izradu i primenu programa i projekata razvoja turizma, poljoprivrede i uređenja predela, naučnih istraživanja i obrazovanja, praćenja stanja i prikazivanja geomorfoloških, hidrografskih, bioloških i kulturnih vrednosti zaštićenog prirodnog dobra.

Staralac je dužan da uspostavi saradnju sa vlasnicima i korisnicima nepokretnosti na zaštićenom prirodnom dobru, a pre svega sa mesnim stanovništvom u pogledu čuvanja, održavanja, uređenja i korišćenja speleoloških objekata i zaštićenog područja.

Član 6

Zaštita i razvoj Spomenika prirode „Stopića pećina” sprovodi se prema programu upravljanja koji se donosi kao srednjoročni dokument za period od pet godina.

Program upravljanja iz stava 1. ovog člana naročito sadrži:

- 1) ciljeve zaštite i razvoja, uslove, mere, pogodnosti i ograničenja za njihovo ostvarivanje;
- 2) prioritetne zadatke na čuvanju i održavanju zaštićenog prirodnog dobra, prikazivanju i korišćenju speleoloških objekata u naučne, obrazovne i rekreativne svrhe, razvoju turizma, održivom korišćenju prirodnih bogatstava i razvoju na njima zasnovanih delatnosti poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, rešavanju imovinsko-pravnih odnosa i utvrđivanju obaveza prema vlasnicima i korisnicima nepokretnosti, izgradnji objekata i uređenju predela;

- 3) vrstu urbanističke i druge dokumentacije potrebne za sprovođenje uređivačkih i razvojnih ciljeva i zadataka;
- 4) vrstu i sadržaj dokumentacije za sprovođenje ciljeva i zadataka u vezi zaštite, istraživanja i obrazovanja, praćenja stanja prirodnih i drugih vrednosti;
- 5) dinamiku i subjekte realizacije programskih zadataka, a posebno ulogu mesnog stanovništva kao partnera na čuvanju, održavanju, uređenju i održivom razvoju zaštićenog prirodnog dobra;
- 6) sredstva potrebna za realizaciju programa upravljanja, kao i način njihovog obezbeđenja.

Na program upravljanja iz stava 1. ovog člana, na koji su prethodno pribavljena mišljenja ministarstava nadležnih za poslove turizma, nauke, prosvete, prostornog planiranja, urbanizma i izgradnje objekata, poljoprivrede, šumarstva, vodoprivrede i finansija, saglasnost daje ministarstvo nadležno za poslove zaštite životne sredine (u daljem tekstu: Ministarstvo),

Program upravljanja iz stava 1. ovog člana ostvaruje se godišnjim programom upravljanja. Godišnji program upravljanja za narednu godinu, zajedno sa izveštajem o ostvarivanju programa u tekućoj godini staralac dostavlja Ministarstvu do 15. decembra.

Član 7

Staralac je dužan da obezbedi unutrašnji red i čuvanje zaštićenog prirodnog dobra u skladu sa aktom koji donosi uz saglasnost Ministarstva.

Aktom iz stava 1. ovog člana utvrđuju se pravila za sprovođenje propisanog režima zaštite, a naročito: način i uslovi ponašanja posetilaca, vlasnika i korisnika nepokretnosti pri kretanju, boravku i obavljanju delatnosti na zaštićenom prirodnom dobru, uslovi i postupak planiranja radova na izgradnji objekata i uređenju prostora, uslovi zaštite prilikom obavljanja naučnih istraživanja, kao i način čuvanja i održavanja zaštićenog prirodnog dobra.

Pravila određena aktom iz stava 1. ovog člana i druge neophodne informacije za sprovođenje režima zaštite, staralac je dužan da javno oglasi i na pogodan način učini dostupnim posetiocima i korisnicima.

Član 8

Sredstva za zaštitu i razvoj Spomenika prirode „Stopića pećina” obezbeđuju se iz prihoda ostvarenih obavljanjem delatnosti staraoca, od naknade za korišćenje zaštićenog prirodnog dobra, iz budžeta Republike i iz drugih izvora u skladu sa zakonom.

Član 9

Program upravljanja i godišnji program upravljanja Spomenika prirode „Stopića pećina” staralac će doneti u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ove uredbe.

Do donošenja dokumenata iz stava 1. ovog člana staralac će poslove zaštite i razvoja obavljati prema privremenom programu upravljanja koji će doneti u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ove uredbe, uz saglasnost Ministarstva.

Staralac će u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ove uredbe izvršiti identifikaciju granica zaštićenog prirodnog dobra na terenu i njihovo obeležavanje na propisan način.

Član 10

Planovi uređenja prostora, šumske, lovne, vodoprivredne, poljoprivredne i druge osnove i programi koji obuhvataju zaštićeno prirodno dobro usaglasiće se sa Prostornim planom Republike Srbije i programom upravljanja iz člana 6. ove uredbe.

Član 11

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

